

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВА**

**МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ
ДЛЯ НАПИСАННЯ КУРСОВИХ ТА БАКАЛАВРСЬКИХ РОБІТ**

напряом підготовки 6.030204«Міжнародна інформація»

2016-2017 навчальний рік

Методичні поради для написання курсових та бакалаврських робіт для студентів галузі знань «Міжнародні відносини» 0302, напряму підготовки 6.030204«Міжнародна інформація».

Розробники:

- Слюсаренко Ірина Юріївна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин та міжнародного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.
- Мельник Ганна Мирославівна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин та міжнародного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин та міжнародного права „13” жовтня 2016 року, протокол № 3

Методичні рекомендації для написання курсових та бакалаврських робіт схвалено на засіданні Вченої ради Факультету права та міжнародних відносин.

Протокол № 2 від «08» листопаду 2016 року

© Слюсаренко І.Ю., 2016 р.

© Мельник Г.М., 2016 р.

© КУ імені Бориса Грінченка, 2016 р.

ЗМІСТ

Загальні положення про курсові та бакалаврські роботи	4
Вибір теми	4
Підготовка бакалаврської та курсової роботи	5
Структура роботи	6
Вимоги до оформлення	9
Підготовка роботи до процедури захисту	1 2
Захист роботи	1 2
Критерії оцінювання робіт	1 4
Додатки	1 6

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО КУРСОВІ ТА БАКАЛАВРСЬКІ РОБИТИ

Курсові та бакалаврські роботи є формою інтелектуального самовираження студента, важливими документами, що засвідчують рівень професійної та інтелектуальної його зрілості як фахівця за обраною спеціальністю.

Курсова робота – один із видів індивідуальних завдань навчально-дослідницького, творчого чи проектно-конструкторського характеру, який має на меті не лише поглиблення, узагальнення та закріплення знань студентів з навчальної дисципліни, а й застосування їх при вирішенні конкретного фахового завдання і вироблення вміння самостійно працювати з навчальною та науковою літературою, обчислювальною технікою, лабораторним обладнанням, використовуючи сучасні інформаційні засоби і технології. Курсова робота оцінюється як самостійний вид навчальної діяльності.

Бакалаврська робота – це індивідуальне завдання науково-дослідницького, творчого чи проектно-конструкторського характеру, яке виконує студент на завершальному етапі фахової підготовки за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр». Керівництво курсовими роботами здійснюють найбільш кваліфіковані викладачі.

Бакалаврські роботи виконуються на завершальному етапі навчання студентів і передбачають систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності та застосування їх при вирішенні конкретних наукових завдань, а також розвиток навичок самостійної роботи і оволодіння методиками дослідницької діяльності. Керівниками бакалаврських робіт призначаються професори і доценти (кандидати та доктори наук) випускових кафедр. Викладач має бути не співавтором студентської наукової праці, а лише консультантом та порадиником.

Рекомендований обсяг курсової роботи має становити від 30 до 35 сторінок (основного змісту), а дипломної кваліфікаційної (бакалаврської) - від 60 до 70 сторінок (основного змісту).

Курсова та бакалаврська роботи є послідовними ступенями фахової підготовки студента-міжнародника. Перехід до наступного вищого ступеня передбачає якісні та кількісні зміни: розширення кола залучених документів та опрацьованих досліджень, застосування нових дослідницьких методик.

ВИБІР ТЕМИ

Орієнтовна тематика курсових та бакалаврських робіт схвалюється на початку кожного навчального року випусковими кафедрами. Студент має можливість запропонувати власну тему, але вона повинна бути науковою та мати достатню ресурсну базу для написання. Студент повинен впродовж двох місяців від початку навчального року подати заяву на ім'я завідувача відповідної кафедри про закріплення за ним обраної теми роботи і

призначення йому наукового керівника. Тема (проблема) дослідження може уточнюватися вже у процесі роботи, але обов'язково зміни мають бути погоджені з науковим керівником. Вибір теми дослідження повинен враховувати низку чинників, а саме:

- зацікавленість самого студента проблемою дослідження;
- наявність доступних документів та фахових досліджень з обраної проблеми;
- рівень володіння іноземними мовами;
- актуальність та проблемність теми;
- обсяг проблеми дослідження (тема не повинна бути дуже широкою. Наприклад, «Роль глобалізації в інформаційному суспільстві»).

ПІДГОТОВКА БАКАЛАВРСЬКОЇ ТА КУРСОВОЇ РОБОТИ

Підготовка курсової та бакалаврської роботи має демонструвати рівень фахової підготовленості студента до професійної або наукової діяльності, а саме здатність:

- використовувати набуті в процесі навчання теоретичні знання, практичні навички;
- аналізувати джерела інформації, у першу чергу наукові;
- узагальнювати матеріали та застосовувати сучасні методики і методи наукових досліджень;
- використовувати сучасні інформаційні технології;
- обґрунтовано використовувати вітчизняний та міжнародний досвід при висвітленні питання, що досліджується;
- знаходити аналоги розв'язання проблеми у вітчизняній та зарубіжній практиці, адаптувати їх до конкретного предмета (об'єкта) дослідження;
- за результатами аналізу самостійно приймати оптимальні рішення.

Для успішного виконання роботи необхідно чітко планувати розподіл часу та послідовність дій дослідника.

Етапи написання курсової та бакалаврської робіт:

- 1) вибір теми;
- 2) складання робочого плану дослідження (в ході роботи може коригуватися та уточнюватися);
- 3) опрацювання документів та наукової фахової літератури в бібліотеках, електронних базах даних; їх аналіз та систематизація; збір, вивчення, перевірок достовірності фактичних даних.
- 4) складання орієнтовного переліку документів та літератури;
- 5) написання план-конспекту основної частини роботи з фіксацією матеріалу із посиланням на джерело запозичення (статті, монографії, збірника документів, періодичного видання тощо), щоб запобігти звинуваченню у плагіаті;
- 6) написання вступу та висновків;
- 7) редагування та оформлення роботи;

- 8) складання списку джерел і літератури; оформлення переліку використаних скорочень, додатків (за потреби);
- 9) подання чорнового варіанту роботи науковому керівникові;
- 10) усунення зауважень та доопрацювання роботи з урахуванням рекомендацій наукового керівника;
- 11) чистове оформлення роботи ;
- 12) підготовка до захисту і захист наукового дослідження (попередній захист бакалаврських робіт – на засідання кафедри, потім – перед Державною екзаменаційною комісією).

СТРУКТУРА РОБОТИ

Курсова, бакалаврська роботи повинні мати такі складові частини:

- титульний аркуш,
- зміст,
- перелік умовних позначень і скорочень (при потребі),
- вступ,
- основна частина, розподілена на розділи та параграфи,
- висновки,
- список використаних документів та досліджень,
- додатки (при потребі).

На титульному аркуші зазначаються:

- назва вищого навчального закладу і його структурних підрозділів (інституту, кафедри), де виконувалася робота,
- найменування роботи (курсова, бакалаврська),
- шифр і найменування напряму підготовки або спеціальності та освітньо-кваліфікаційний рівень,
- тема роботи,
- відомості про виконавця і наукового керівника,
- відомості про дату захисту роботи,
- відомості про оцінку роботи,
- місто і рік захисту.

Зміст подається на початку бакалаврської роботи і містить найменування вступу, перших сторінок усіх розділів, підрозділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

Перелік умовних скорочень складається списком, побудованим за алфавітом, де спочатку подається аббревіатура, а потім через тире повне значення поняття (Наприклад, ОБСЄ – Організація з безпеки та співробітництва в Європі)

У вступі

розкриваються:

- актуальність теми,
- мета і завдання дослідження,
- об'єкт і предмет дослідження,
- методи дослідження,

- аналіз використаних джерел (документів, повідомлень преси, статистичних збірників, виступів політичних діячів тощо) – для бакалаврської роботи окремий параграф в першому розділі;
- аналіз історіографії (аналітичний огляд наукової літератури, присвяченій проблемі дослідження) – для бакалаврської роботи окремий параграф в першому розділі;
- практичне та теоретичне значення проблеми дослідження,
- апробація роботи (якщо була),
- структура роботи.

Для доведення **актуальності теми** студент повинен визначити сутність, наукове та суспільно-політичне значення обраної ним проблеми дослідження. Цілком доречним є й зіставлення дослідницької проблематики із ширшим загальнокультурним, політико-соціальним та якимось іншим (інколи можна говорити навіть про загальноінтелектуальну перспективу) контекстом. Тобто, йдеться про стисле змалювання загального фону (він може бути дуже різним – у залежності від специфіки та теми наукової роботи), на якому чи в рамках якого відбуваються процеси, які обрані до детальнішого осмислення. Саме це співвіднесення локальної проблеми та загального контексту дає змогу чіткіше продемонструвати важливість та актуальність теми, яка розробляється у дослідженні.

Об'єкт є процесом, або явищем, які має на меті вивчити дослідник.

Предмет дослідження знаходиться в межах об'єкту, є його частиною, характеризує особливості об'єкта.

Мета роботи визначає стратегічну ціль дослідження, вирішенню якої підпорядкована робота в цілому, усі її структурні частини, вся логіка роздумів та інтелектуальних побудов, що мала б пронизувати працю від її початку до завершення. **Завдання** формулюються у відповідності до мети, яка досягається саме через їх вирішення (орієнтовно близько 4-6 завдань). Завдання формулюють у вигляді переліку:

- дослідити ...
- проаналізувати...
- схарактеризувати...
- встановити ...
- висвітлити роль ...
- визначити ...

Мета і завданнями дослідження лежать в основі структури курсової або бакалаврської роботи.

Якщо є потреба у визначенні місця об'єкта і предмета дослідження в часі та просторі, то визначаються **хронологічні та територіальні межі роботи**.

Далі необхідно зазначити **методи пізнання** (загальнонаукові та специфічно-фахові). Потрібно розкрити, як саме був використаний кожен із зазначених методів.

Далі по тексту зазначається **практичне та теоретичне значення та апробація** (якщо була) дослідження.

Для характеристики *структури роботи* слід вказати її складові частини: вступ, кількість розділів, які розбиті на параграфи, висновки, список використаних джерел і досліджень (із зазначенням загальної кількості опрацьованих матеріалів), кількість додатків (за наявності), а також зазначити сукупний обсяг роботи у сторінках. *Вступ* краще писати після завершення роботи, вже коли остаточно з'ясовано усі нюанси проблеми дослідження.

Основна частина роботи складається з розділів (як правило, трьох). У всіх розділах основної частини роботи виклад матеріалу повинен мати концептуальну єдність, методологічну і стилістичну цілісність. Кожний розділ потрібно починати з нової сторінки. Розділи можуть поділятися на підрозділи (параграфи). Наприкінці параграфів (2-3 абзаци) та розділу (4-6 абзаци) обов'язково формулюються висновки із стислим викладенням результатів дослідження. У роботі усі твердження потрібно обґрунтовувати та доводити фактичним матеріалом із посиланням на документи або літературу.

У *висновках до роботи* (5-7 сторінок), необхідно подати чіткі та конкретні результати виконаного дослідження, вони мають відобразити відповіді на завдання поставлені у *вступі*. Висновки повинні бути чітко пов'язані із завданнями, які автор ставив у своїй роботі, і розкривати, як ці завдання вирішені. Якщо було поставлено шість завдань, то повинні бути сформовані шість чітких результатів, які відповідають цим завданням.

Список використаних джерел і літератури має містити перелік усіх документів і наукових публікацій, на які є посилання в тексті роботи. Спочатку подаються джерела. Джерела слід групувати за видами: 1) міжнародні та міждержавні договори; 2) акти державного законодавства; 3) соціально-економічні статистичні збірники; 4) матеріали періодичної преси; 5) мемуари, щоденники; 6) тематичні збірники документів тощо. Далі розміщується література: (складається в алфавітному порядку прізвищ авторів, а в разі відсутності автора – за назвою книги, збірників тощо).

Перелік публікацій складається за алфавітним порядком прізвищ авторів або заголовків згідно з чинними нормами бібліографічного опису. Видання, надруковані кирилицею, передують тим, які видані іншими алфавітами (латиницею тощо). Всі іншомовні видання у списку наводяться мовою оригіналу. Нумерація у списку використаних джерел і досліджень є наскрізною.

Ставлення до підготовки бібліографічної довідки має бути як найсерйозніше, оскільки вона демонструє і підкреслює здатність конкретного науковця (студента) відшукати максимальну (принаймні необхідну) кількість спеціальної літератури (як загальновідомої, так і тієї, з якою працює вузьке коло спеціалістів) із визначеної проблематики.

В *додатки* включаються допоміжні матеріали (як правило, цифрові дані). Вони не є обов'язковою частиною роботи, але деякі з досліджень можуть передбачати чи навіть потребувати спеціальних додатків.

ВИМГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ РОБОТИ

Курсова, дипломна (бакалаврська) роботи набираються за допомогою комп'ютерної техніки засобами текстового редактора Word. Шрифт обирається з типів: Times New Roman, розмір шрифту 14пт. у півтора міжрядкових інтервали. Робота видруковується на аркушах паперу формату А4, причому зворотній бік кожного аркуша повинен залишатися чистим. Текст на сторінці повинен бути обмежений полями: ліве - не менше 30 мм, праве - не менше 10 мм, верхнє - не менше 20 мм, нижнє - не менше 20 мм.

У дипломній роботі мають бути чіткі, не розпливчасті лінії, букви, цифри та інші знаки. Всі рядки повинні бути чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту роботи має бути однаковою.

Бакалаврська робота повинна мати тверду обкладинку.

Заголовки структурних частин «**ЗМІСТ**», «**ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ**», «**ВСТУП**», «**РОЗДІЛ**», «**ВИСНОВКИ**», «**СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ**», «**ДОДАТКИ**» мають виділятися великими літерами симетрично до тексту (по центру), а підрозділів - малими літерами за виключенням першої великої літери жирним текстом, з якої починається назва.

Назви вступу, заголовки кожного розділу, висновків, список використаних інформаційних джерел, додатків починаються з нової сторінки, а заголовки підрозділів - на тій сторінці, де закінчується попередній підрозділ.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, малюнків і таблиць подають арабськими цифрами. Першою сторінкою вважається титульний аркуш, що входить до загальної нумерації сторінок. Номер сторінки на титульному аркуші не виставляють, а на наступних сторінках його проставляють у правому верхньому куті.

Номер розділу ставиться після слова "РОЗДІЛ", після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи (параграфи) нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: "2.3." (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж порядку йде заголовок підрозділу. *Наприклад:*

РОЗДІЛ 1

СТАН НАУКОВОЇ РОЗРОБКИ ПРОБЛЕМИ ТА ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. Історіографія проблеми

Ілюстрації (фотографії, схеми, діаграми, графіки) та таблиці розміщують як на одній сторінці з машинописним текстом, так і на окремих сторінках відразу після посилання на них за текстом. Ілюстрації та таблиці можна розміщувати і в додатках до роботи.

Список використаної літератури та джерел має бути оформлений згідно з правилами бібліографічного опису. Ставлення до підготовки бібліографії роботи має бути як найсерйозніше, оскільки вона демонструє і підкреслює здатність конкретного науковця (студента) відшукати максимальну (принаймні

необхідну) кількість спеціальної літератури (як загальновідомої, так і тієї, з якою працює вузьке коло спеціалістів) із визначеної проблематики.

Зразки:

- *книга з одним автором:* Бакулев, Г. П. Массовая коммуникация: Западные теории и концепции [Текст]: Учебное пособие для студентов вузов / Г.П. Бакулев. – М.: Аспект Пресс, 2005. – 176 с.
- *книга з двома авторами:* Голубуцький О.П. Електроний уряд [Текст] / О.П. Голубицький, О.Б. Шевчук. – К.: Атлант UMS, 2002. – 173 с.
- Кудрявцева, С.П. Міжнародна інформація [Текст]: Навчальний посібник / Кудрявцева С.П., Колос В.В. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2005. – 400 с.
- *книга з трьома авторами:* Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах [Текст]: Навч. посіб. / І.Т. Муковський, А.Г. Міщенко, М.М. Шевченко. – К.: Кондор, 2012. – 224 с.
- *книга з чотирма авторами:* . Е-будущее и информационное право [Текст]: монографія / Брыжко В.М., Цимбалюк В.С., Орехов А.А., Гальченко О.Н. – К.: «Інтеграл», 2002.– 264с.
- *книга з п'ятьма і більше авторами:* Вступ до інформаційної культури та інформаційного права [Текст]: монографія / Цимбалюк В.С., Брижко В.М., Ка-люжний Р.А, Швець М.Я. та ін. – К.: ІВА, 2003. – 240 с.
- *книга без зазначення автора:* Дипломатия и дипломат на пороге XXI века: Новые вызовы [Текст]. – М.: Науч. кн., 1999. – 276 с.
- *багатотомне видання:* Дипломатический словарь. В 3-х т. Глав. ред. А. А. Громько (и др.) – М.: Политиздат, 1971. – Т. 2. – 592 с.
- *матеріали конференцій:* Требін М.П. Глобалізація як визначальний вектор розвитку сучасної цивілізації [Текст] / М.П. Требін // Проблеми державно-правового розвитку в умовах європейської інтеграції і глобалізації: Матеріали між нар. наук. семінару, м. Харків, 16 трав. 2008 р. / Редкол.: Ю.П. Битяк, І.В. Яковюк, Г.В. Чапала. – Х.: Право, 2008. – С. 26-29.
- *словники:* Англійсько-французько-німецько-український словник термінології Європейського Союзу. – К.: «К.І.С.», 2007. – 226 с.
- *дисертації:* Баштанник В. В. Державне управління в системі владно-партійної взаємодії : дис. ... канд. наук з держ. упр. : 07.00.02 : захищена 28.01.02 : затв. 15.07.02 / Баштанник Володимир Васильович ; Укр. акад. держ. упр. при президентові України. – К., 2002. – 220 с. – 04200201565.
- *автореферати дисертацій:* Гресько О. В. Міжнародна журналістика в контексті глобальних суспільних трансформацій [Текст] : автореф. дис... канд. філол. наук: 10.01.08 / Гресько Ольга Вікторівна ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. - К., 2004. – 18 с.
- *стаття в журналі:* Кухар, В. Національні інформаційні ресурси: проблеми їх захисту й використання [Текст] / В.Кухар // Політичний менеджмент. – 2005. – № 1 (10). – С.170-171.
- *стаття в газеті:* Штефан Штайнляйн Україна і Німеччина – партнери на майбутнє / Штефан Штайнляйн // Дзеркало тижня. – 2015. – 2 жовтня. – №36-

37. – С. 9-11.

• *електронні ресурси Інтернету*: Твердохліб, О.С. Інформаційний державноуправлінський ресурс: сутність та класифікація / О.С. Твердохліб // Теоретичні та прикладні питання державотворення. – 2009. – Вип. 4. [Електронний ресурс] Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/tppd/2008-4/R_3/09tosstk.pdf.

Докладніше можна подивитися в наступних документах: ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання», ДСТУ 6095:2009 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Правила скорочення заголовків і слів у заголовках публікації» (ГОСТ 7.88-2003, MOD), ДСТУ 7093:2009 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Скорочення слів і словосполук, поданих іноземними європейськими мовами», міжнародний стандарт ISO 690-2 : Information and Documentation: Bibliographic References,

У бібліографічних посиланнях допускається скорочення декотрих елементів бібліографічного опису за умови, що це не унеможливить пошук документа.

В роботі обов'язково потрібно робити **посилання** при цитуванні джерела чи думки дослідника, при вказівці на якесь важливе свідчення джерела, при запозиченні положень, використанні фактичного матеріалу, результатів досліджень інших авторів.

Посилання в тексті роботи рекомендується подавати внизу сторінки. Вони вставляються автоматично (в Microsoft Word 2007 - за допомогою вкладки «Посилання»). Нумерація починається заново на кожній сторінці. Розмір шрифту для підрядкових посилань - 12. Прізвище та ініціали автора у посиланнях виділяються курсивом.

Наприклад:

«Реалізація ідеї інформаційного суспільства полягає в оптимальному використанні інформаційних і комунікаційних технологій для європейської інтеграції та задоволення суспільних потреб»¹.

При декількох посиланнях підряд на одне і те саме джерело слід, для уникнення зайвих повторів, у другому і всіх наступних випадках замість автора та назви зазначати - Там само (*Ibid.* - для видань латиницею), вказуючи на потрібну сторінку та, якщо необхідно, номери томів, випусків тощо.

Повторні посилання дозволяється наводити у скороченій формі, за умови, що всі необхідні бібліографічні відомості було наведено у першому посиланні.

---

¹ Капінус О. Міжнародні організації у системі сучасних інформаційних відносин [Текст] / Оксана Капінус // Вісник Львів. ун-ту. Серія Міжнародні відносини. – 2008. – Вип.25. – С.352.

Наприклад:

У першому посиланні:

Марутян Р. Інформаційні ресурси: нові підходи до визначення поняття [Текст] / Р.Марутян // Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. – К.: Український центр політичного менеджменту, 2009. – Вип. 18. – С.93-117.

У повторному посиланні:

Марутян Р. Інформаційні ресурси... - С. 100.

Якщо текст цитується не за першоджерелом, а за іншим виданням чи документом, то посилання треба розпочати словами: "Цит. за:"

Наприклад:

Цит. за: *Марутян Р.* Назв. праця. - С. 112.

ПІДГОТОВКА РОБОТИ ДО ПРОЦЕДУРИ ЗАХИСТУ

Завершена дипломна робота підписується студентом, переплітається в тверду обкладинку та подається на кафедру за 15 днів до захисту для отримання **відгуку наукового керівника** та **рецензії** на дипломну кваліфікаційну роботу. Рецензентом має бути фахівець, який не є працівником Київського університету імені Бориса Грінченка. Рецензія має бути завірена печаткою відділу кадрів установи, де працює рецензент.

Усі наукові роботи, що надійшли після офіційно встановленого терміну, можуть бути прийняті лише за спеціальним розпорядженням завідувача кафедри.

Відгук і рецензія оформлюються не пізніше, ніж за три дні до захисту. Студент має право ознайомитися з відгуком і рецензією на свою роботу напередодні захисту.

ЗАХИСТ РОБОТИ

Курсові роботи захищаються перед комісіями з науково-педагогічних працівників випускових кафедр у присутності наукового керівника. Студент у виступі (до 10 хвилин) має наголосити на меті та завданнях роботи з обґрунтуванням актуальності обраної теми, об'єкту і предмету дослідження, надати оцінку стану наукової розробки проблеми, висвітлити основні висновки по роботі.

Присутні на захисті можуть задавати питання лише за темою роботи. Відповідаючи на питання, студент може використовувати текст свого виступу, ілюстративний матеріал, пояснювальну записку, робочі записи.

Після виступу студента слово надається його науковому керівникові, який має виголосити свій відгук щодо курсової роботи.

Дипломна кваліфікаційна робота (бакалаврська) захищається на відкритому засіданні державної екзаменаційної комісії. За місяць до початку роботи комісії на засіданнях випускових кафедр відбувається попередній захист кваліфікаційних робіт, під час якого перевіряються стан їх готовності та якість виконання.

Завершена дипломна робота підписується студентом, переплітається та подається на кафедру за 15 днів до захисту для отримання відгуку наукового керівника та рецензії на дипломну роботу. Усі наукові роботи, що надійшли після офіційно встановленого терміну, можуть бути прийняті тільки за спеціальним розпорядженням завідувача кафедри чи за умови встановлення додаткових термінів здачі, які також визначає кафедра.

Під час захисту студент у своєму виступі тривалістю до 15 хвилин має розкрити положення, що містяться у вступі та висновках його роботи, а також відповісти на запитання стосовно її змісту, використаних джерел, опрацьованих наукових публікацій, застосованих дослідницьких методів тощо.

Студент зобов'язаний також по суті відповісти на запитання, які виникли в ході захисту у членів комісії, виважено та аргументовано дати роз'яснення щодо критичних зауважень рецензента. На зауваження необхідно відповідати витримано та ввічливо.

Після відповідей студента на запитання виголошуються відгук наукового керівника та рецензія фахівця на його роботу.

Студенту, який захистив дипломну роботу, рішенням ДЕК присвоюється відповідна кваліфікація та видається диплом встановленого зразка.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РОБІТ

Курсова робота

Відмінно	<ul style="list-style-type: none"> - чітке розуміння суті дослідженої проблеми. - оформлення роботи повністю відповідає чинним нормативам, - доповідь на захисті є переконливою. - відповіді на додаткові запитання під час захисту є обґрунтованими.
Добре	<ul style="list-style-type: none"> - достатнє розуміння суті дослідженої проблеми, - доповідь на захисті є достатньо переконливою. - відповіді на додаткові запитання під час захисту є обґрунтованими. - наявні незначні недоліки у змісті або оформленні роботи.
Задовільно	<ul style="list-style-type: none"> - посереднє розуміння суті дослідженої проблеми, - доповідь на захисті є загалом переконливою. - у відповідях на додаткові запитання під час захисту студент зазнає труднощів з підбором аргументації. - наявні суттєві помилки у змісті або оформленні роботи.
Незадовільно	<ul style="list-style-type: none"> - фрагментарне розуміння суті дослідженої проблеми. - оформлення роботи не відповідає чинним нормативам, - доповідь на захисті не є переконливою. - відповіді на додаткові запитання під час захисту не є обґрунтованими.

Бакалаврська робота

Відмінно	<ul style="list-style-type: none"> - чітке розуміння суті дослідженої проблеми. - роботу виконано із застосуванням новітньої методології історичних досліджень. - в роботі присутній елемент наукової новизни. - використано широке коло історичних джерел і спеціальної літератури. - оформлення роботи повністю відповідає чинним нормативам, - доповідь на захисті є переконливою. - відповіді на додаткові запитання під час захисту є аргументованими.
Добре	<ul style="list-style-type: none"> - достатнє розуміння суті дослідженої проблеми. - виконання роботи свідчить про обізнаність студента з основами методології наукових досліджень. - опрацьовано основні джерела і наукові публікації за темою дослідження. - наявні незначні недоліки у змісті або оформленні роботи, - доповідь на захисті є достатньо переконливою. - відповіді на додаткові запитання під час захисту є обґрунтованими.
Задовільно	<ul style="list-style-type: none"> - посереднє розуміння суті дослідженої проблеми, - робота має переважно описовий характер. - не були опрацьовані деякі важливі джерела і наукові публікації за темою дослідження. - наявні суттєві помилки у змісті або оформленні роботи, - доповідь на захисті є в цілому переконливою. - у відповідях на додаткові запитання під час захисту студент стикається з серйозними труднощами у підборі аргументації.
Незадовільно	<ul style="list-style-type: none"> - фрагментарне розуміння суті дослідженої проблеми. - оформлення роботи не відповідає чинним нормативам, - доповідь на захисті не є переконливою. - відповіді на додаткові запитання під час захисту не є обґрунтованими.

ДОДАТКИ

Додаток 1

Зразок оформлення титульної сторінки курсової роботи
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

**Кафедра міжнародних відносин
та міжнародного права**

**Напрямок підготовки 6.030204 –
«Міжнародна інформація»**

КУРСОВА РОБОТА

на тему:

**ІНФОРМАЦІЙНИЙ ТЕРОРИЗМ ЯК ЗАГРОЗА НАЦІОНАЛЬНІЙ
БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ**

**Студентки 2 курсу
денної форми навчання
Петренко Вікторії
Вікторівни
Науковий керівник:
канд. іст. наук, доцент
Слюсаренко І.Ю.**

Київ – 2016

*Зразок оформлення змісту***ЗМІСТ**

ВСТУП	3
I. СТАН НАУКОВОЇ РОЗРОБКИ ПРОБЛЕМИ ТА ДЖЕРЕЛЬНА	8
I.1 Історіографія проблеми	8
I.2. Аналіз використаних джерел	18
II. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ТЕРОРИЗМ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВЕДЕННЯ	23
СУЧАСНОЇ ВІЙНИ	
II. 1 Виникнення явища інформаційного тероризму та проблема його	23
дефініціювання	
II. 2. Сутність цілі та прояви міжнародного інформаційного тероризму	34
III. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ТЕРОРИЗМ ЯК ЗАГРОЗА ГЛОБАЛЬНІЙ	44
БЕЗПЕЦІ	
III.1 Досвід міжнародної спільноти у боротьбі з інформаційним	44
тероризмом	
III. 2 Проблеми регулювання інформаційного тероризму та шляхи їх	56
подолання (на прикладі стратегій США, Японії та України)	
ВИСНОВКИ	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ	73

Додаток 3

Зразок оформлення титульної сторінки бакалаврської роботи

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН**

**Кафедра міжнародних відносин
та міжнародного права**

напрямок підготовки 6.030204 «Міжнародна інформація»

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему:

**СИРІЙСЬКА КРИЗА В ПУБЛІЧНИЙ РИТОРИЦІ ПРЕЗИДЕНТІВ США
ТА РФ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ**

**Студентки 4 курсу
денної форми навчання
Шевченко Вікторії
Вікторівни**

**Науковий керівник:
канд. іст. наук, доцент
Слюсаренко І.Ю.**

Київ - 2016

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Факультет права та міжнародних відносин
Кафедра міжнародних відносин та міжнародного права
галузь знань «Міжнародні відносини» 0302, напрям підготовки
6.030204«Міжнародна інформація»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Зав.кафедрою міжнародних відносин та
міжнародного права

_____
(підпис, прізвище, ініціали зав.кафедрою)
“ ___ ” _____ 20__ року

Завдання
для виконання бакалаврської роботи

студенту _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема бакалаврської роботи _____
_____
2. Випускна бакалаврська робота виконується на матеріалах _____
_____
3. План роботи та терміни виконання розділів

Назва розділів бакалаврської роботи	Терміни виконання
1. I розділ	“ ___ ” _____ 20__ р.
2. II розділ	“ ___ ” _____ 20__ р.
3. III розділ, вступ, висновки	“ ___ ” _____ 20__ р.
4. Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень наукового керівника	“ ___ ” _____ 20__ р.

4. Перелік графічного матеріалу (таблиці , схеми) _____
_____

5. Термін здачі роботи на рецензію науковому керівнику “ ___ ” _____ 20__ р.

6. Термін повного завершення, оформлення і подання на кафедру бакалаврської роботи на захист “ ___ ” _____ 20__ р.

Завдання видав науковий керівник _____
_____ (підпис) _____ (дата)

Завдання одержав студент _____
_____ (підпис) _____ (дата)

Зразок оформлення „Переліку умовних скорочень”

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

БВВ	Бюро з вільних виборів
БДПІЛ	Бюро з демократичних інституцій та прав людини
ВДПН	Вільна Демократична Партія Німеччини
ВР	Верховна Рада
ЕВС	Економічний та валютний союз
ЄАВТ	Європейська Асоціація Вільної Торгівлі
ЄБРР	Європейський Банк Реконструкції та Розвитку
ЄВС	Європейська Валютна Система
Євратом	Європейське Співтовариство з Атомної Енергії
ЄЕС	Європейське Економічне Співтовариство
ЄОВС	Європейське Об'єднання Вугілля і Сталі
ЄС	Європейський Союз
ЗЄС	Західноєвропейський Союз
ЗМІ	Засоби масової інформації
МВФ	Міжнародний Валютний Фонд
МУК	Міжурядова конференція
НАТО	Організація Північноатлантичного Договору
НБСЄ/ОБСЄ	Нарада з Безпеки та Співробітництва у Європі, з 1995 року – Організація з Безпеки і Співробітництва в Європі
ОВД	Організація Варшавського Договору
ООН	Організація Об'єднаних Націй
ОПМ	Операції з підтримання миру
ПЗМ	Партнерство заради миру
РЄ	Рада Європи
РЄАП	Рада євроатлантичного партнерства

Додаток 5

**Графік написання
бакалаврських робіт студентами денної форми навчання
Факультету права та міжнародних відносин
напряму підготовки 6.030204«Міжнародна інформація»**

№ з/п	Етапи виконання роботи	Термін виконання
1.	Вибір теми роботи, закріплення наукового керівника	
2.	Отримання завдання на проведення дослідження	
3.	Підготовка та узгодження робочого плану і затвердження його науковим керівником	
4.	Підготовка та узгодження остаточного розширеного плану роботи	
5.	Підготовка чорнового варіанту роботи для першого читання	
6.	Усунення зауважень, врахування рекомендацій наукового керівника, подання виправленого варіанту на друге читання	
7.	Врахування рекомендацій наукового керівника, збагачення роботи додатковими дослідженнями, що проводилися під час практики, підготовка остаточного варіанту роботи для отримання відгуку наукового керівника	
8.	Отримання зовнішньої рецензії і відгуку наукового керівника	
9.	Доопрацювання роботи з урахуванням рекомендацій рецензента і наукового керівника. Остаточне оформлення роботи	
10.	Захист виконаної роботи	

**ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ
згідно з вимогами державних стандартів**

наведено в:

Бюлетень ВАК України, №3, 2008 (Форма 23, С. 9–13).

**Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел, який
наводять у дисертації, і списку опублікованих робіт, який наводять в
авторефераті**

Книги

Один автор

1. Василій Великий. Гомілії / Василій Великий; [пер. з давньогрец. Л. Звонська]. — Львів : Свічадо, 2006. — 307 с. — (Джерела християнського Сходу. Золотий вік патристики IV-Vст.; № 14).
2. Коренівський Д. Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних системах / Коренівський Д. Г. — К. : Ін-т математики, 2006. — 111 с. — (Математика та її застосування) (Праці / Ін-т математики НАН України ; т. 59).
3. Матюх Н. Д. Що дорожче срібла-золота / Наталія Дмитрівна Матюх. — К. : Асамблея діл. кіл: Ін-т соц. іміджмейкінгу, 2006. — 311 с. — (Ювеліри України; т. 1).
4. Шкляр В. Елементал : [роман] / Василь Шкляр. — Львів : Кальварія, 2005. — 196, [1] с. — (Першотвір).

Два автори

1. Матяш І. Б. Діяльність Надзвичайної дипломатичної місії УНР в Угорщині : історія, спогади, арх. док. / І. Матяш, Ю. Мушка. — К. : Києво-Могилян. акад., 2005. — 397, [1] с. — (Бібліотека наукового щорічника «Україна дипломатична»; вип. 1).
2. Ромовська З. В. Сімейне законодавство України / З. В. Ромовська, Ю. В. Черняк. - К. : Прецедент, 2006. — 93 с. — (Юридична бібліотека. Бібліотека адвоката) (Матеріали до складання кваліфікаційних іспитів для отримання Свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю ; вип. 11).
3. Суберляк О. В. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Суберляк, П. І. Баштанник. - Львів : Растр-7, 2007. — 375 с.

Три автори

1. Акофф Р. Л. Идеализированное проектирование: как предотвратить завтрашний кризис сегодня. Создание будущего организации / Акофф Р. Л., Магидсон Д., Зддисон Г. Д. ; пер. с англ. Ф. П. Тарасенко. — Днепрпетровск : Баланс Бизнес Букс, 2007. —ХІІІ, 265 с.

Чотири автори

1. Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / [Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А.]. — К. : НДІ«Украгпромпромпродуктивність», 2006. — 106 с. — (Бібліотека спеціаліста АПК. Економічні нормативи).

2. Механізація переробної галузі агропромислового комплексу : [підруч. для учнів проф.-техн. навч. закл.] / О. В. Гвоздєв, Ф. Ю. Ялпачик, Ю. П. Рогач, М. М. Сердюк. — К. : Вища освіта, 2006. — 478, [1] с. — (ПТО: Професійно-технічна освіта).

П'ять і більше авторів

1. Психологія менеджмента / [Власов П. К., Липницький А. В., Луцихина И. М. и др.]; под ред. Г. С. Никифорова. — [3-є изд.]. —Х. : Гуманитар. центр, 2007. — 510 с.

2. Формування здорового способу життя молоді : навч.-метод, посіб. для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / [Т. В. Бондар, О. Г. Карпенко, Д. М. Дикова-Фаворська та ін.]. — К. : Укр. ін-т соц. дослідж., 2005. — 115 с. — (Серія «Формування здорового способу життя молоді»: у 14 кн., кн. 13).

Без автора

1. Історія Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря / [авт. Тексту В.Клос]. — К.: Грані-Т, 2007. — 119 с. — (Грані світу).

2. Воскресіння мертвих : українська барокова драма : антологія / [упорядкує., ст., пер. і прим. В. О. Шевчук]. — К. : Грамота, 2007. — 638, [1]с.

3. Тіло чи особистість? Жіноча тілесність у вибраній малій українській прозі та графіці кінця ХІХ — початку ХХ століття : [антологія / упоряд.: Л. Таран, О. Лагутенко]. — К. : Грані-Т, 2007. — 190, [1] с.

4. Проблеми типологічної та квантитативної лексикології : [зб.наук.праць / наук. ред. Каліущенко В. та ін.]. — Чернівці: Рута, 2007. — 310 с.

Багатотомний документ

1. Історія Національної академії наук України, 1941—1945 / [упоряд. Л. М. Яременко та ін.]. — К. : Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2007. — (Джерела з історії науки в Україні).

Ч. 2 : Додатки — 2007. — 573, [1] с.

2. Межгосударственные стандарты : каталог в 6 т. / [сост. Ковалева И.

В., Рубцова Е. Ю. ; ред. Иванов В. Л.]. — Львов : НТЦ «Леонорм-Стандарт», 2005.— (Серія «Нормативна база підприємства»).

Т. 1.—2005.—277 с.

3. Дарова А. Т. Неисповедимы пути Господни... : (Дочь врага народа) : трилогія / А. Дарова. — Одесса : Астропринт, 2006. — (Сочинения : в 8 кн. / А. Дарова; кн.4).

4. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : Особенная часть : в 6 т. / Н. П. Кучерявенко.— Х. : Право, 2002.

Т. 4: Косвенные налоги. — 2007. — 534 с.

5. Реабілітовані історією. Житомирська область : [у 7 т.]. — Житомир : Полісся, 2006.— (Науково-документальна серія книг «Реабілітовані історією»: у 27 т. / голов. редкол.: Тронько П. Т. (голова) [та ін.]). Кн. 1 / [обл. редкол.: Синявська І. М. (голова) та ін.]. — 2006. — 721, [2] с.

6. Бондаренко В. Г. Теорія ймовірностей і математична статистика. Ч.1 / В. Г. Бондаренко, І. Ю. Канівська, С. М. Парамонова. — К. : НТУУ «КПІ», 2006. — 125 с.

Матеріали конференцій, з'їздів

1. Економіка, менеджмент, освіта в системі реформування агропромислового комплексу : матеріали Всеукр. конф. молодих учених-аграрників [«Молодь України і аграрна реформа»], (Харків, 11—13 жовт. 2000 р.) / М-во аграр. політики, Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. — Х. : Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва, 2000. — 167 с.

2. Кібернетика в сучасних економічних процесах : зб. текстів виступів на республік, міжвуз. наук.-практ. конф. / Держкомстат України, Ін-т статистики, обліку та аудиту. — К. : ІСОА, 2002. — 147 с.

3. Матеріали ІХ з'їзду Асоціації українських банків, 30 червня 2000 р. інформ. бюл. — К. : Асоц. укр. банків, 2000. — 117 с. — (Спецвип.: 10 років АУБ).

4. Оцінка й обґрунтування продовження ресурсу елементів конструкцій : праці конф., 6—9 черв. 2000 р., Київ. Т. 2 / відп. Ред. В. Т. Трощенко. — К. : НАН України, Ін-т пробл. міцності, 2000. — С. 559—956, XIII, [2] с. — (Ресурс 2000).

5. Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій : зб. наук. праць /наук. ред. В. І. Моссаковський.—Дніпропетровськ : Навч. кн., 1999. —215с.

6. Ризикологія в економіці та підприємстві : зб. наук, праць за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., 27-28 берез. 2001 р. / М-во освіти і науки України, Держ. податк. адмін. України [та ін.]. — К. : КНЕУ : Акад. ДПС України, 2001. — 452 с.

Препринти

1. Шиляев Б. А. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ/ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов / Шиляев Б. А., Воєводин В. Н. — Х. : ННЦ ХФТИ, 2006. — 19 с. — (Препринт / НАН України, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т» ; ХФТИ 2006-4).
2. Панасюк М. І. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами / Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. — Чорнобиль : Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. — 7, [1] с. — (Препринт / НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-1).

Депоновані наукові праці

1. Социологическое исследование малых групп населения / В. И. Иванов [и др.] ; М-во образования Рос. Федерации, Финансовая академия. — М., 2002. — 110 с. — Деп. в ВИНТИ 13.06.02, № 145432.
2. Разумовский В. А. Управление маркетинговыми исследованиями в регионе / В. А. Разумовский, Д. А. Андреев. — М., 2002. — 210 с. — Деп. в ИНИОН Рос. акад. наук 15.02.02, № 139876.

Словники

1. Географія : словник-довідник / [авт.-уклад. Ципін В. Л.]. — Х. : Халімон, 2006. — 175, [1]с.
Тимошенко З. І. Болонський процес в дії : словник-довідник основ, термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. / З. І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. — К. : Європ. ун-т, 2007. — 57 с.
2. Українсько-німецький тематичний словник [уклад. Н. Яцко та ін.]. — К. : Карпенко, 2007. — 219 с.
3. Європейський Союз : словник-довідник / [ред.-упоряд. М. Марченко]. — 2-ге вид., оновл. — К. : К.І.С., 2006. — 138 с.

Атласи

1. Україна : екол.-геогр. атлас : присвяч. всесвіт, дню науки в ім'я миру та розвитку згідно з рішенням 31 сесії ген. конф. ЮНЕСКО / [наук, редкол.: С. С. Куруленко та ін.] ; Рада по вивч. продукт, сил України НАН України [та ін.]. — / [наук, редкол.: С. С. Куруленко та ін.]. — К.: Варта, 2006. — 217, [1] с.
2. Анатомія пам'яті : атлас схем і рисунків провідних шляхів і структур нервової системи, що беруть участь у процесах пам'яті : посіб. для студ. та лікарів / О. Л. Дроздов, Л. А. Дзяк, В. О. Козлов, В. Д. Маковецький. — 2-ге вид., розшир, та доповн. — Дніпропетровськ: Пороги, 2005. — 218 с.
3. Куерда Х. Атлас ботаніки / Хосе Куерда ; [пер. з ісп. В. Й. Шовкун]. — Х.: Ранок, 2005. — 96 с.

Законодавчі та нормативні документи

1. Кримінально-процесуальний кодекс України : за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. — Офіц. вид. — К. : Парлам. вид-во, 2006. — 207 с. — (Бібліотека офіційних видань).
2. Медична статистика статистика : зб. нормат. док. / упоряд. та голов. ред. В. М. Заболотько. — К.: МНІАЦ мед. статистики : Медінформ, 2006. — 459 с. — (Нормативні директивні правові документи).
3. Експлуатація, порядок і терміни перевірки запобіжних пристроїв посудин, апаратів і трубопроводів теплових електростанцій : СОУ-Н ЕЕ 39.501:2007. — Офіц. вид. — К. : ГРІФРЕ : М-во палива та енергетики України, 2007. — VI, 74 с. — (Нормативний документ Мінпаливенерго України. Інструкція).

Стандарти

1. Графічні символи, що їх використовують на устаткуванні. Показчик та огляд (ІСО 7000:2004, ІОТ) : ДСТУ ІЗО 7000:2004. — [Чинний від 2006-01-01]. — К. : Держспоживстандарт України, 2006. — IV, 231 с. — (Національний стандарт України).
2. Якість води. Словник термінів : ДСТУ ІЗО 6107-1:2004 — ДСТУ ІЗО 6107-9:2004. — [Чинний від 2005-04-01]. — К. : Держспоживстандарт України, 2006. — 181 с. — (Національні стандарти України).
3. Вимоги щодо безпечності контрольно-вимірювального та лабораторного електричного устаткування. Частина 2-020. Додаткові вимоги до лабораторних центрифуг (ЕІЧ 61010-2-020:1994, ІОТ) : ДСТУ ЕІМ 61010-2-020:2005. — [Чинний від 2007-01-01]. — К. : Держспоживстандарт України, 2007. — IV, 18 с. — (Національний стандарт України).

Каталоги

1. Межгосударственные стандарты : каталог : в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Павлюкова В. А. ; ред. Иванов В. Л.]. — Львов : НТЦ «Леонорм-стандарт», 2006. — (Серия «Нормативная база предприятия»).
Т. 5. — 2007. — 264 с.
Т. 6. — 2007. — 277 с.
2. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : каталог-довідник / [авт.-упоряд. М. Зобків та ін.]. — Львів : Новий час, 2003. — 160 с.
3. Університетська книга : осінь, 2003 : [каталог]. — [Суми : Унів. кн., 2003]. — 11 с.
4. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Горницкая И. П., Ткачук Л. П. — Донецк: Лебедь, 2005. — 228 с.

Бібліографічні показники

1. Куц О. С. Бібліографічний показчик та анотації кандидатських дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді Львівського державного університету фізичної культури у 2006 році / О. Куц, О. Вацеба. — Львів : Укр. технології, 2007. — 74 с.

2. Систематизований показчик матеріалів з кримінального права, опублікованих у Віснику Конституційного Суду України за 1997—2005 роки / [уклад. Кирись Б. О., Потлань О. С]. — Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2006. — 11 с. — (Серія: Бібліографічні довідники ; вип. 2).

Дисертації

1. Петров П. П. Активність молодих зірок сонячної маси: дис. ... доктора фіз.мат, наук : 01.03.02 / Петров Петро Петрович. — К., 2005. — 276 с.

Автореферати дисертацій

1. Новосад І. Я. Технологічне забезпечення виготовлення секцій робочих органів гнучких гвинтових конвєєрів : автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. техн. наук : спец. 05.02.08 «Технологія машинобудування» / І. Я. Новосад. — Тернопіль, 2007. — 20, [1] с.

2. Нгуєн Ші Данг. Моделювання і прогнозування макроекономічних показників в системі підтримки прийняття рішень управління державними фінансами : автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. техн. наук : спец. 05.13.06 «Автоматиз. системи упр. та прогрес, інформ. технології» / Нгуєн Ші Данг. — К., 2007.—20 с.

Авторські свідоцтва

1. А. с. 1007970 СССР, МКИ³ В 25 J 15/00. Устройство для захвата неориентированных деталей типа валов / В. С. Ваулин, В. Г. Кемайкин (СССР). — № 3360585/25-08 ; заявл. 23.11.81 ; опубл. 30.03.83, Бюл. № 12.

Патенти

1. Пат. 2187888 Российская Федерация, МПК Н 04 В 1/38, Н 04 и 13/00. Приемопередающее устройство / Чугаева В. И.; заявитель и патентообладатель Воронеж, науч.-исслед. ин-т связи. — № 2000131736/09 ; заявл. 18.12.00 ; опубл. 20.08.02, Бюл. №23 (II ч.).

Частина книги, періодичного продовжуваного видання

1. Козіна Ж. Л. Теоретичні основи і результати практичного застосування системного аналізу в наукових дослідженнях в області спортивних ігор / Ж. Л. Козіна // Теорія та методика фізичного виховання. — 2007. — № 6. — С. 15—18, 35—38.

2. Гранчак Т. Інформаційно-аналітичні структури бібліотек в умовах демократичних перетворень / Тетяна Гранчак, Валерій Горовий // Бібліотечний вісник. — 2006. — № 6. — С. 14—17.

3. Валькман Ю. Р. Моделирование НЕ-факторов — основа интеллектуализации компьютерных технологий / Ю. Р. Валькман, В. С. Быков, А. Ю. Рыхальский // Системні дослідження та інформаційні

технології. — 2007. — № 1—С. 39—61.

4. Ма Шуїн. Проблеми психологічної підготовки в системі фізкультурної освіти / Ма Шуїн // Теорія та методика фізичного виховання. — 2007. — № 5. — С. 12—14.

5. Регіональні особливості смертності населення України / Л. А. Чепелевська, Р. О. Моїсеєнко, Г. І. Баторшина [та ін.] // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. — 2007. — № 1. — С. 25—29.

6. Валова І. Нові принципи угоди Базель II / І. Валова ; пер. з англ. Н. М. Середи // Банки та банківські системи. — 2007. — Т. 2, № 2. — С. 13—20.

7. Зеров М. Поетична діяльність Куліша // Українське письменство ХІХ ст. Від Куліша до Винниченка : (нарис з новітнього укр. письменства) : статті / Микола Зеров. — Дрогобич, 2007. — С. 245—291.

8. Третьяк В. В. Возможности использования баз знаний для проектирования технологии взрывной штамповки / В. В. Третьяк, С. А. Стадник, Н. В. Калайтан // Современное состояние использования импульсных источников энергии в промышленности : междунар. науч.-техн. конф., 3—5 окт. 2007 г. : тезисы докл. — Х., 2007. — С. 33.

9. Чорний Д. Міське самоврядування: тягарі проблем, принади цивілізації / Д. М. Чорний // По лівий бік Дніпра: проблеми модернізації міст України: (кінець ХІХ—початок ХХ ст./Д. М. Чорний. — Х., 2007. — Розд. 3. — С. 137—202.

Електронні ресурси

1. Богомольний Б. Р. Медицина екстремальних ситуацій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. мед. вузів III—IV рівнів акредитації / Б. Р. Богомольний, В. В. Кононенко, П. М. Чуєв. — 80 Min / 700 MB. — Одеса : Одес. мед. ун-т, 2003. — (Бібліотека студента-медика) — 1 електрон, опт. диск (CD-ROM) ; 12 см. — Систем. вимоги: Pentium ; 32 Mb RAM ; Windows 95, 98, 2000, XP ; MS Word 97-2000. — Назва з контейнера.

2. Розподіл населення найбільш численних національностей за статтю та віком, шлюбним станом, мовними ознаками та рівнем освіти [Електронний ресурс] : за даними Всеукр. перепису населення 2001 р. / Держ. ком. статистики України ; ред. О. Г. Осауленко. — К. : CD-вид-во «Інфодиск», 2004. — 1 електрон, опт. диск (CD-ROM) : кольор. ; 12 см. — (Всеукр. перепис населення, 2001). — Систем. вимоги: Pentium-266 ; 32 Mb RAM ; Windows 98/2000/NT/XP. — Назва з титул. екрану.

3. Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці, культурі та освіті : (підсумки 10-ї Міжнар. конф. «Крим-2003») [Електронний ресурс] / Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, А. Г. Бровкін, І. А. Павлуша // Бібліотечний вісник — 2003. — № 4. — С. 43. — Режим доступу до журн.: <http://www.nbuv.ua/articles/2003/03klinko.htm>.

Примітки:

1) Бібліографічний опис оформлюється згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання».

2) Опис складається з елементів, які поділяються на обов'язкові та факультативні. У бібліографічному описі можуть бути тільки обов'язкові чи обов'язкові та факультативні елементи. Обов'язкові елементи містять бібліографічні відомості, які забезпечують ідентифікацію документа, їх наводять у будь-якому описі.

Проміжки між знаками та елементами опису є обов'язковими і використовуються для розрізнення знаків граматичної і приписаної пунктуації.